

Kas bija Minsteres latviešu ģimnazija?

Minsteres Latviešu ģimnazijas ceļojošā izstāde Rīgā – no 18. līdz 30. oktobrim – Dailes teātra vestibulā.

Reiz bija Minsteres Latviešu ģimnazija (MLG). Latvijas apspiedēji to īpaši neieredzēja. Tiklīdz brīvajā pasaulē parādījās kāds viņu emi-sārs, arī MLG ģimnazisti bija klāt un atgādināja pasaulei viņu var-mācības Latvijā.

MLG ir vēsturiska mācību iestā-de. Veselus 50 gadus tā atradās mū-su tautas dzīvības uzturēšanas ci-nas priekšpulkos. Latviešu valoda bija jāsaģlabā par katru cenu! MLG bija tikai 50 gadu veca, kad to likvidēja. Tās ziedu laiki isti sākās pašu namā, MLC pili, bet... bet ar Latvijas atbrīvošanos tā drīz "no-ziedēja". Normāli tam tā vajadzēja notikt; visiem trimdniekiem būtu bijis jādodas mājās celt un atjaunot Latviju.

Mēs visu drīz aizmirstam, arī MLG beidzēji un pārējie tautieši, ja vien tie, kas ar sirds asinīm cēla, būvēja un uzturēja, atkal un atkal nerunātu par MLG.

Vai vajadzīgs jauns MLG nekro-logs? MLG loma un veiktais jāzina un jāiepazīst Latvijas jaunajai paaudzei! Skolu jaunatnei jāzina un jāsaprot, kādus upurus un at-devi tās uzturēšana prasīja no latviešu trimdas sabiedrības. Tāpēc LCP sēdē radusies doma – izveidot MLG pastāvēšanas un darba iz-stādi, kas iespējami rūpīgi pa-rādītu MLG 50 gadu eksistenci un veikto.

Izstādes pamatdomu tuvāk iz-skaidros 4 jautājumi un īsas, kon-krētas atbildes

1. Kā radās MLG? Vai tā bija vajadzīga? – MLG pamatšūna vei-dojās Detmoldā (ap 80 km no Min-steres), dibināta 1946. g. 14. febr-uārī. Toreiz tā bija viena no 57 trimdas latviešu ģimnazijām Vā-cijā. Jau novembrī to pārcēla no Detmoldas uz Augustdorfas ciemu, kur bezdzimtenes ārzemniekiem izveidoja plašu nometni. Tā radās Augustdorfas Latviešu ģimnazija. Trimdā Vācijā bija pāri par 120.000 latviešu, kas, sākot ar 1948. gadu, sāka izceļot uz citām zemēm. Aiz-brauca skolotāji un skolēni; likvi-dējās trimdas ģimnazijas. Palika vienīgi Augustdorfas ģimnazija. To pārvērtā par internātskolu skolē-niem no visas Vācijas. Ar 1957. gada 1. aprīli to pārcēla uz Minsteri, jo Augustdorfas ārzemnieku apdzi-votās barakas pārņēma Vācijas jaunās armijas vajadzībām. Tā radās MLG nosaukums. MLG bija

vajadzīga Eiropā dzīvojošiem lat-viešu bērniem. Drīz tā kļuva par vienīgo pilna laika vidējo mācību iestādi, kuras beidzēji varēja studēt visās brīvās pasaules universitātēs. MLG darbojās ar Vācijas ģimnaziju programmām latviešu valodā.

2. Kāpēc MLG bija visu mutēs? Trimdnieki ticēja un gaidīja – reiz taču Latvija būs atkal brīva! Ne-viens despots nevalda mūžīgi. Trim-dnieku vairums atbalstīja skolas darbu, kā arī sūtīja savus bērnus uz Minsteri. Vācijas Ziemeļreinas-Vestfāles valdība saprata latviešu bēgļu stāvokli, atbalstīja latviešu garīgos centienus un palīdzēja uz-turēt MLG.

3. Kāpēc MLG nenoturējām ilgāk? – Latvijas jaunieši stāvēja rindā uz pārbaudes eksāmeniem (latviešu un vācu valodā) Rīgā, lai tiktu pie-ņemti MLG, tā iegūstot gatavības apliecību studijām visā pasaulē. Pēdējos pastāvēšanas gados MLG pārsvarā mācījās Latvijas jaunieši. MLG bija internātskola, kur pieņē-ma arī Minsterē dzīvojošos. Latvijas jauniešu vecāki nevarēja samaksāt internāta maksu – DM 1200 mēnesī (ap Ls 400). Vācijas izglītības mi-nistrija atalgoja zināmu skaitu skolotāju un sedza pārējos skolas izdevumus; internāta maksa bija vecāku un LTK ziņā. LCK un MLG vadība darīja iespējamo, lai sagla-bātu trūcīgiem skolēniem stipen-dijas. Bet cik ilgi tā var uzturēt 60 skolēnus? Skolas liktenis noteikti varēja būt citāds, ja Latvijas valdību tas būtu interesējis!

4. Ko Latvijai deva MLG? – PBLA arvien daudzinaja demokratisks Latvijas valsts ideju, tāpat visi trim-das pārstāvību un organizāciju cen-tieni stiprināja un aizstāvēja de-mokratisks Latvijas valsts tiesības visus 50 apspiestības gadus. Un šajā kopējā darbā iesaistījās arī MLG vadība, skolotāji, audzinātāji, sko-lēni, skolēnu vecāki un visi MLG atbalstītāji. Šodien daudzi bijušie MLG abiturienti, beiguši studijas, strādā dažādes atbildīgos amatos atjaunotajā Latvijas valstī.

MLG izstādē kartēs, diagrammās, attēlos varēs aplūkot bēgļu un MLG liktenceļus, DP (Displaced persons) nometņu dzīves, izceļošanas, skolas darba ainas un 50 abituriju jauniešu priecīgās sejas.

ALBERTS SPOĢIS,
MLG skolotājs